

e-ISSN: 1694-8661

№2(3)/2023, 115-122

УДК: 341

DOI: [10.52754/16948661_2023_2\(3\)_17](https://doi.org/10.52754/16948661_2023_2(3)_17)

**АЙРЫМ КМШ ЖАНА ЕБ ӨЛКӨЛӨРҮНДӨ ЭЛ АРАЛЫК СООДА АРБИТРАЖДЫН
МААНИЛҮҮ КӨЙГӨЙЛӨРҮ**

ВАЖНЫЕ ПРОБЛЕМЫ МЕЖДУНАРОДНОГО КОММЕРЧЕСКОГО АРБИТРАЖА В
НЕКОТОРЫХ СТРАНАХ СНГ И ЕС

IMPORTANT PROBLEMS OF INTERNATIONAL COMMERCIAL ARBITRATION IN SOME
CIS AND EU COUNTRIES

Төлөгөн уулу Талант

Төлөгөн уулу Талант

Tologon uulu Talant

улук окутуучу, Ош мамлекеттик университети

старший преподаватель, Ошский государственный университет

Senior Lecturer, Osh State University

takva1980@gmail.com

Атантаев Актилек Турсункулович

Атантаев Актилек Турсункулович

Aktilek Tursunkulovich Atantaev

улук окутуучу, Ош мамлекеттик университети

старший преподаватель, Ошский государственный университет

Senior Lecturer, Osh State University

atursunkulovich@gmail.com

Курбаналиев Алтынбек Эрмаматович

Курбаналиев Алтынбек Эрмаматович

Kurbanaliev Altynbek Ermatatovich

улук окутуучу, Ош мамлекеттик университети

старший преподаватель, Ошский государственный университет

Senior Lecturer, Osh State University

absbka@gmail.com

АЙРЫМ КМШ ЖАНА ЕБ ӨЛКӨЛӨРҮНДӨ ЭЛ АРАЛЫК СООДА АРБИТРАЖДЫН МААНИЛҮҮ КӨЙГӨЙЛӨРҮ

Аннотация

Бул илимий макалада Европа биримдигине жана көз карандысыз мамлекеттердин шериктештигине кирген айрым өлкөлөрдөгү эл аралык коммерциялык арбитраждын орду. Тийиштүү өлөлөрдүн улуттук мызамдарынын арбитраждык соттордун иш алып барууларына таасир этүүсү жана бейтарап соттордун чечимдерин таануу, аткаруудагы көйгөлөр. Баса белгилеп өтсөк кээ бир өлкөлөрдө бей тарап соттор салттуу сотторго айланган, бул эмнеден кабар берет ошол өлкөнүн жарандарынын укуктук жактан өнүгүүсүнөн, эркиндиктеринен, соттордун көз карандысыздыгын жана мамлекеттин жарандар үчүн шарт түзгөндүгүн кабарлайт. Макаланын максаты коңшу өлкөлөрдөгү эл аралык соода арбитрлардын иш аракеттериндеги көйгөйлөрдү салыштыруу менен ачып көрсөтүү.

Ачкыч сөздөр: конвенция, бейтарап макулдашуу, коммерциялык арбитраж, бейтарап сот, арбитраждык эскертме, ЮНСИТРАЛ.

ВАЖНЫЕ ПРОБЛЕМЫ МЕЖДУНАРОДНОГО КОММЕРЧЕСКОГО АРБИТРАЖА В НЕКОТОРЫХ СТРАНАХ СНГ И ЕС

Аннотация

В этой научной статье рассматривается место международного коммерческого арбитража в некоторых странах, входящих в Европейский союз и Содружество Независимых Государств. Влияние соответствующих национальных законов на деятельность арбитражных судов и признание решений третейских судов, проблемы с исполнением. Если подчеркнуть, что в некоторых странах третейские суды стали традиционными судами, это говорит о том, что от правового развития граждан этой страны, свободы, независимости судов и того факта, что государство создает условия для граждан. Цель статьи-выявить проблемы в деятельности международных торговых арбитров в соседних странах путем сравнения.

Ключевые слова: конвенция, третейское соглашение, коммерческий арбитраж, третейский суд, арбитражное уведомление, ЮНСИТРАЛ.

IMPORTANT PROBLEMS OF INTERNATIONAL COMMERCIAL ARBITRATION IN SOME CIS AND EU COUNTRIES

Abstract

This scientific article examines the place of international commercial arbitration in some countries of the European Union and the Commonwealth of Independent States. The impact of relevant national laws on the activities of arbitration courts and the recognition of decisions of arbitration courts, problems with enforcement. If we emphasize that in some countries the arbitration courts have become traditional courts, this suggests that the legal development of the citizens of this country, the freedom, independence of the courts and the fact that the state creates conditions for citizens. The purpose of the article is to identify problems in the activities of international trade arbitrators in neighboring countries by comparison.

Keywords: convention, arbitration agreement, commercial arbitration, arbitration court, arbitration notice, UNCITRAL.

Киришүү

Эл аралык арбитраждык (бейтарап) сотто иш боюнча териштирүүнүн алкагында доону камсыз кылуу боюнча чараларды колдонуу маселелери азыркыга чейин КМШ жана ЕБ өлкөлөрүнүн мыйзамдарын колдонуу менен системалуу түрдө изилдене элек. Башка себептер менен бирге чет өлкөлүк элементтин катышуусу менен талаш-тартыштар боюнча бейтарап соттордун чечимдери капиталдын, камылгаларга жана кызмат көрсөтүүлөрдүн бир мамлекеттин башка бир багытта белгилүү бир багытта экономикалык мааниде пайда болгондуктан, бейтарап териштирүүлөрдүн сарамжалдуу өткөрүү арбитраждык чечим чыкканга чейин жоопкердин мүлкүн сактоого багытталган доону камсыз кылуу боюнча чаралар түрүндө кошумча коргоого өтө муктаж. Ушундай жол менен гана юридикалык жак-жоопкерден активдерди алуу менен байланышкан тобокелдиктерди минималдаштырууга, арбитраждык териштирүүнүн практикалык натыйжалуулугун жана ишкерлер үчүн анын жагымдуулугун камсыз кылууга болот.

Эл аралык коммерциялык арбитраждардын чечимдерин аткаруу, эреже катары, мамлекеттик соттордун чечимдерине карата колдонулган процесстик эрежелерге ылайык жүзөгө ашырылат. Бул жол-жобо ЮНСИТРАЛ моделдик мыйзамында жана эл аралык коммерциялык арбитраж жана бейтарап соттор жөнүндө улуттук мыйзамдардын тексттеринде да чагылдырылган. Бирок, доогердин доо арызын алдын алуу чаралары, анын ичинде доо арызды камсыз кылуу чаралары аркылуу коргоо мүмкүнчүлүгү айтылган документтерде так каралбайт. Ар кандай мамлекеттердин мамлекеттик системаларынын ортосундагы мамилелерде өз ара принцип, дайыма эле натыйжалуу жана иштиктүү иштеген эмес, бул учурда да колдонулат, анткени камсыз кылуу чараларын кабыл алуу жөнүндө эл аралык арбитраждык (бейтарап) соттордун токтомдорун сот аткаруучулардын кызматтары же ушул сыяктуу органдар тарабынан аткаруу үчүн башка конкреттүү укуктук негиздер жок. Суроо башка жол менен коюлушу мүмкүн: "чет өлкөлүк арбитраждык чечимдерди аткаруу жана таануу жөнүндө" 1958-ж. БУУнун Конвенциянын жоболорун, окшоштук боюнча жана доону камсыз кылуу чараларды кабыл алуу боюнча эл аралык арбитраждык соттордун аныктамаларына (чечимдерине) колдонууга мүмкүнбү?

Бул конкреттүү эл аралык арбитраждык сот жайгашкан мамлекеттин аймагында эл аралык арбитраждык соттордун жана сот аткаруу кызматынын ортосундагы иш-аракеттерди макулдашуу боюнча иштеп жаткан механизмдердин натыйжалуулугун жана ыңгайлуулугун талдоо зарыл, ошондой эле башка мамлекеттердин аймагында эл аралык арбитраждык сот жана сот аткаруу кызматынын ортосундагы иш-аракеттерди жөнгө салуунун натыйжалуулугун талдоо зарыл. Мындай мамлекеттер аралык процесстер узак убакытка созулушу мүмкүн. Бардык эл аралык арбитраждык соттун милдети, биринчи кезекте, бул жерде, доону камсыз кылуу боюнча чараларды кабыл алуу жөнүндө аныктаманы түзүүнүн сапаттык деңгээлин камсыз кылуу болуп саналат - чет өлкөлүк сот кыска мөөнөттө анын текстин алгандан кийин, бул аныктаманын *ordre public* (коомдук тартип) ылайык текшерүү мүмкүнчүлүгүнө ээ болушу керек. Чет өлкөлүк сот ошондой эле аныктамада камтылган формулировкаларга (сөздөргө) ылайык өзүнүн аныктамасын (же башка актыны) чыгарууга тийиш, анын негизинде талап кылынган иш-аракеттер жасалышы мүмкүн. Белгилей кетсек, доону камсыз кылуу боюнча мамлекеттер арасында колдонуу маселелери ата мекендик жана чет өлкөлүк адабияттарда баалана элек. КМШ жана ЕБ өлкөлөрүндө эл аралык коммерциялык арбитраж жөнүндө улуттук мыйзамдардын доону камсыз кылуу боюнча чараларды колдонуу

жөнүндө чечим кабыл алуу чөйрөсүндө бейтарап соттордун ыйгарым укуктарына тиешелүү жоболорун талдоо төмөнкүдөй натыйжаларды берет:

- Беларус Республикасынын "эл аралык арбитраждык сот жөнүндө" мыйзамынын 14-беренесинде гана шилтеме мүнөздөгү ченемди камтыйт, ага ылайык, камсыз кылуу чараларын кабыл алуу жөнүндө арыздарды берүү жана мындай иш-аракеттерди аткаруу мамлекеттик соттун дубалдарында жүзөгө ашырылат (экономикалык мүнөздөгү иштердин ведомстволук караштуулугу боюнча-Беларусь Республикасынын чарбалык сотторунда). Ошентип, мисалы, Беларусь Республикасынын аймагында эл аралык арбитраждык сотко доо арыз берген учурда, доогер жоопкердин мүлкүнө көзөмөлдү жоготуу коркунучун азайтуу үчүн, тиешелүү коопсуздук чараларын көрүү өтүнүчү менен мүлктүн жайгашкан жери боюнча чарбалык сотко кайрылышы керек. Эгерде бейтарап териштирүү Беларус Республикасынын чегинен тышкары өткөрүлсө, ушундай эле аракеттерди көрүү зарыл – мүлкү Беларусиянын аймагында жайгашкан жакка карата териштирүүнү демилгелеген тарап мындай кайрылуу менен чыгышы мүмкүн.

- ГФРдин ЖПК Китебинин § 1041 10. 1- абзацында каралган; бейтарап (анын ичинде эл аралык арбитраждык) соттун бейтарап териштирүүнүн тараптары башкача макулдашпаган учурда доону камсыз кылуу боюнча чараларды колдонуу жөнүндө чечим кабыл алуу боюнча өз алдынча компетенциясы. Ушундай эле ыйгарым укуктарга бейтарап териштирүүнүн алкагында Мамлекеттик сот да ээ. (абз.1 § 1041 ЖПК ГФР).

- Швециянын "бейтарап сот жөнүндө" Мыйзамы бейтарап сотко берилген доону камсыз кылуу боюнча мамлекеттик соттун чараларды көрүү укугун белгилейт (§4. 3-абз. мыйзам). Ошентип, Швеция Королдугунун аймагында жөнгө салуу Беларусияныкына жакын (бейтарап сот доогердин өтүнүчү боюнча коопсуздук чараларын колдонуу жөнүндө мыйзамга ылайык өз алдынча чечим кабыл алуу укугуна ээ эмес).

- Орусиянын "эл аралык коммерциялык арбитраж жөнүндө" мыйзамы, ошондой эле ушул сыяктуу Украин мыйзамы доону камсыз кылуу боюнча чараларды көрүү боюнча эл аралык арбитраждык соттун компетенциясына тиешелүү кандайдыр бир конкреттүү жоболорду камтыбайт. Россия Мыйзамынын 9-беренеси бейтарап териштирүүнүн алкагында доо арыз берген процесстин тарабына мындай чараларды көрүү үчүн мамлекеттик соттон суроого тыюу салбайт. Ошентип, арбитраждык соттордун экономикалык мүнөздөгү талаш-тартыштардын ведомстволук караштуулук эрежелерине ылайык Россиянын жаңы АПКнын жоболорун жетекчиликке алуусу керек, тактап айтканда "доо камсыз кылуу" боюнча 7-главасын. РФнын АПКнын 75-беренесинин 1-бөлүмүнө ылайык арбитраждык сот ишке катышкан адамдын арызы боюнча доону камсыз кылуу боюнча чараларды көрүүгө укуктуу. Ушундан улам, жак соттук териштирүүнүн катышуучусу болгондо гана (биздин учурда – бейтарап териштирүүдө, б.а. эл аралык арбитраждык сотко доо арыз берилгенде) коопсуздук чараларын көрүү жөнүндө арыз берүү мүмкүн экендиги жөнүндө тыянак чыгарууга болот.

- Ушундай эле схема Украинанын улуттук мыйзамдарында ишке ашырылган.

- Улуу Британиянын 1996-жылдагы арбитраждык мыйзамынын 44-пунктунда камтылган; мамлекеттик сот талаш-тартыш (*detention of the property- мүлктү кармоо*) предмети болуп саналган мүлктү, анын ичинде белгилүү бир процессуалдык иш-аракеттерди жүзөгө ашыруу боюнча бейтарап сот сыяктуу эле процессуалдык укуктарга ээ болгон

жоболор, ошондой эле континенталдык укук системасындагы өлкөлөрүнүн жарандык процессуалдык мыйзамдарынын жоболоруна ылайык иш-аракеттерди камсыз кылуу боюнча иш-чаралардын бир бөлүгү болуп саналат. ЕБ жана КМШ өлкөлөрүнүн улуттук мыйзамдарындагы орун алган бир тектүүлүк эместик тараптар тарабынан Арбитраждык макулдашуунун (эскертменин) текстин түзүүдө конкреттүү эл аралык арбитраждык сотту жана бейтарап териштирүүнүн ордун эске алууга тийиш.

Эл аралык арбитраждык сотко мыйзам чегинде камсыздоо чаралары жөнүндө чечим кабыл алуу боюнча ыйгарым укуктарды берүү, талаштуу укук мамилелердин тараптары арбитраждык эскертменин текстинде талашты яеяя жерди жана конкреттүү бейтарап сотту тандоодо эске алышы керек болгон олуттуу артыкчылык деп ишенимдүү айтууга болот. Анткени сот адилеттиги органынын атынан процесстик аракеттерди жасоо боюнча бардык ыйгарым укуктар бир колго топтолгондуктан (эл аралык арбитраждык соттун компетенциясы). Белгилей кетчү нерсе, эл аралык арбитраждык (бейтарап) сотко ыйгарым укуктарды топтоо процессти жалпысынан рационалдуу кылат: бул мамлекеттик соттордун убактысын үнөмдөйт жана арбитраждык процессте доогердин укуктарын коргоонун натыйжалуу механизмин түзөт.

БУУнун "чет өлкөлүк арбитраждык чечимдерди таануу жана аткаруу жөнүндө" (Нью-Йорк, 1958-ж.) Конвенциясынын жөнгө салуу предмети катары арбитраждык чечимдерди таануу жана аткаруу процесси болуп саналат (Конвенциянын 1-ст. 1).

Россия Федерациясынын, Украинанын, Беларустун жана Швециянын мыйзамдарына келсек, доогерди мамлекеттик сотко түздөн-түз же кыйыр түрдө камсыздоо чараларын көрүү чечимин алуу үчүн жиберген ишенимсиз конструкцияны белгилей кетүү керек. 1958-жылдагы Нью-Йорк конвенциясынын жоболорун колдонуу мүмкүнчүлүгү бул жерде жок. Алгылыктуу альтернативаны Улуу Британиянын Арбитраждык мыйзамы камтыйт, ал мамлекеттик жана арбитраждык соттун доо арызды камсыз кылуу боюнча чараларды көрүү боюнча компетенттүүлүгүн камсыз кылат [1].

Камсыз кылуу чаралары эл аралык арбитраждык сот жайгашкан мамлекеттен башка мамлекетте кабыл алынышы керек болгон учурларда, мындай чараларды чет өлкөдө колдонуу практикасынын бар экендиги жөнүндө маселе көтөрүлөт. Тилекке каршы, бүгүнкү күндө КМШ өлкөлөрүнүн эл аралык арбитраждык сотторунун тажрыйбаларында чет өлкөлөрдө камсыздоо чараларын көрүү жөнүндө чыгарган чечимдерин аткаруунун реалдуу прецеденттеринин болушуна карата жооп бербейт.

Эл аралык арбитраждын жалпы эрежеси мындай дейт: талаш-тартыштын маңызы боюнча бейтарап соттун чечими чыгарылгандан кийин же тараптардын арбитраждык регламентинде каралган учурдан тартып мыйзамдуу күчүнө кирет жана тараптардын аткарышы үчүн милдеттүү болуп саналат. Тиешелүү жоболор ЮНСИТРАЛ моделдик мыйзамында камтылган [2], бул принцип дүйнө мамлекеттеринин басымдуу көпчүлүгү тарабынан кабыл алынган. Бул эреже Европа Биримдигинин [3] жана көз Карандысыз Мамлекеттер Шериктештиги [4] өлкөлөрүнүн каралып жаткан мыйзамдарында бекитилген бекитилген. Бирок, дээрлик бардык өлкөлөрдүн эл аралык коммерциялык арбитраждык мыйзамдары өзгөчө учурларда чыгарылган бейтарап чечимдерге бир катар негиздер боюнча даттанууга боло турган жоболорду камтыйт.

ЮНСИТРАЛ моделдик мыйзамы жана көпчүлүк улуттук мыйзамдар эл аралык арбитраждык сот чыгарган чечимге төмөнкү негиздер боюнча даттанууга мүмкүнчүлүк берет:

Арбитраждык келишимдин жараксыздыгы

Арбитраждык макулдашуу табияты боюнча, процессуалдык мазмуну менен материалдык жарандык-укуктук келишим болуп саналат. Демек, ага карата жарандык-укуктук бүтүмдөрдүн жараксыздыгы жөнүндө жарандык мыйзамдардын жалпы ченемдери колдонулат. Дүйнөнүн бир катар өлкөлөрүнүн жарандык кодекстеринин жоболоруна таянып, жараксыз жана талаштуу арбитраждык келишимдер жөнүндө айтууга болот [5].

Жараксыз арбитраждык макулдашуу башында тараптар аны түзгөндөн тартып эле эч кандай укуктук кесепеттерге алып келбейт. Тарап арбитраждык макулдашууну жараксыз деп табуу талабы менен сотко кайрыла алат.

Талашка түшкөн арбитраждык келишим сот тарабынан бир катар негиздер боюнча жараксыз деп табылышы мүмкүн. Ошентип, соттук териштирүүнүн алкагында талашылып жаткан арбитраждык келишимдин жараксыздык фактысы таанылгандан кийин, тараптардын ортосундагы талаш мамлекеттик соттордун таандуулугуна кирет.

Териштирүүнүн башталышы жөнүндө процесстин бир тарабына билдирүүнүн берилбеши

Жалпы эреже боюнча, арбитраждык процесстин ар бир катышуучусу эл аралык арбитраждык сотто териштирүүнүн башталышы жөнүндө кабардар болушу керек. Мындай билдирүү кандайча жасалышы керек деген суроо туулат. ЕБ жана КМШ ар кайсы мамлекеттериндеги кабарлоо тажрыйбасы ар түрдүү, тараптардын даректеринин туура жазылышы жөнүндө, кабарлоону тапшыруу механизми жөнүндө, бейтарап териштирүүнүн катышуучусун тийиштүү түрдө кабарлоо фактысын ырастаган документтер жөнүндө маселелерди чечүүгө ар кандай мамилелер бар.

Бейтарап чечимдин Арбитраждык макулдашуунун алкагына ылайык келбеши

Эл аралык арбитраждык сот чечим чыгарганда Арбитраждык макулдашуунун чегинен чыгып, ошону менен бул арбитраждык макулдашуу менен жөнгө салынбаган мамилелерге таасир эткени сейрек эмес.

Ошондуктан, бейтарап чечим болушу мүмкүн:

- толугу менен жокко чыгарылды - эгерде арбитраждык макулдашууну жөнгө салуунун чегинен чыгып, арбитраждык сот процессти белгилеген алкакта кармагандан таптакыр башкача чечим чыгарган учурда, же
- жокко чыгарылган бөлүгүндө - бейтарап чечим арбитраждык макулдашуунун чегинен чыккан бөлүгүндө. Мындай критерийлер эл аралык арбитраждык соттор тарабынан ЕБ жана КМШ өлкөлөрүндө колдонулат.

Бейтарап соттун курамынын же арбитраждык процедуранын Арбитраждык макулдашууга дал келбестиги

Практикада арбитрлерди тандоо жол-жобосу, алардын курамы, ошондой эле бейтарап териштирүү жүргүзүлгөн башка эрежелер тараптар түзгөн Арбитраждык макулдашуунун жоболоруна жарым-жартылай ылайык келбеген учурлар кездешет Бул учурда, тараптар

Арбитраждык макулдашууну түзүү стадиясында эле арбитраждык макулдашуунун формулировкасына кандайдыр бир өзгөртүүлөрдү киргизүү же арбитраждык макулдашуунун баштапкы формулировкасы менен белгилүү бир жагдайларда тарап кетиши мүмкүн болгон процесстик аракеттерди жасоо боюнча бейтарап сотко кандайдыр бир укуктарды берүү мүмкүнчүлүгүн караштыруу зарыл.

Талаштын бейтарап сотко караштуу эместиги

Конкреттүү мамлекеттин улуттук мыйзамдарынын өзгөчөлүктөрүнө жараша талаш-тартыштардын айрым категориялары анын императивдик ченемдериндеги көрсөтмөлөрдөн улам бейтарап сотторго караштуу болбошу мүмкүн. Мисалы, Беларус Республикасында, Россия Федерациясында жана Украинада интеллектуалдык менчик укугу чөйрөсүндөгү мамилелерден келип чыккан талаш-тартыштар мамлекеттик сотторго гана таандык болушу мүмкүн.

Чыгарылган бейтарап чечимдин коомдук тартипке каршы келиши

Чыгарылган бейтарап чечимдер коомдук тартипке карама-каршы келген негиздер боюнча жокко чыгарылган учурлар жогоруда айтылгандардын ичинен эң көп болуп саналат. "*Ordre public*-коомдук тартип" түшүнүгү өлкөлөрдүн мыйзамдарынан ар-кандай адабият жана илимий-практикалык комментарийлер анын ар түрдүү чечмелөөлөрдү берет.

Доону камсыз кылуу боюнча чараларды өз убагында кабыл алуу жана чыгарылган бейтарап чечимдерге даттануу көйгөйлөрү азыркы учурда Европа Бирлигинин жана көз карандысыз Мамлекеттердин Шериктештигинин мамлекеттеринин аймагындагы Бейтарап соттордун тутуму катары эл аралык коммерциялык арбитраждын алдында турган эң актуалдуу көйгөйлөр болуп саналат. Доону камсыз кылуу боюнча чаралар - доогердин укуктарын коргоонун процесстик каражаттарынын бири, ошондуктан аларды Бейтарап соттордун тутуму аркылуу пайдалануу тышкы экономикалык талаштарды чечүүдө эл аралык коммерциялык арбитраждын ролу салыштырмалуу чоң болгон ар бир мамлекетте оптималдаштырылышы керек. Эл аралык-укуктук актылардын деңгээлинде бейтарап соттор тарабынан көрүлүп жаткан доону камсыз кылуу боюнча чаралар жөнүндө маселелерди укуктук жөнгө салуунун жетишсиздиги белгиленүүдө.

Бейтарап чечимдерди жокко чыгаруу маселеси, бир жагынан, эл аралык коммерциялык арбитраждын кадыр-баркынын терс жагы болуп саналат, ал эми салыштырмалуу мамлекеттик сот тутумуда чечимдерге даттануунун көптөгөн баскычтары бар. Бейтарап соттун чечимин жокко чыгаруу доогерге мындай чечимге андан ары даттанууга укук бербейт, өз кезегинде доогер чыгарылган бейтарап чечимге маңызы боюнча даттануунун мүмкүнчүлүктөрүн камтыбаган бир катар негиздер боюнча гана даттанууга укуктуу. Экинчи жагынан, бейтарап соттун чечимин жокко чыгаруу саясий максаттарда дүйнөнүн экономикалык уюлдарынын ортосундагы күрөштүн каражаты катары колдонулушу мүмкүн .

Адабияттар

1. П. 44 Арбитражного Закона Великобритании 1996 г.
2. Ст. ст. 32, 34 Модельного Закона ЮНСИТРАЛ.

3. Сравните. §§ 1056, 1059 ГПК ФРГ; Ст. 27, 34 Шведского Закона «О третейском разбирательстве»; Ст. ст. 1476, 1481, 1482 ГПК Франции; П. 58, 67, 68 Арбитражного Закона Великобритании.
4. Сравните. ст. ст. 32, 34 Закона РФ «О международном коммерческом арбитраже»; ст. ст. 32, 34 Закона Украины «О международном коммерческом арбитраже»; ст. ст. 41, 43 Закона РБ «О международном арбитражном суде».
5. Сравните, к примеру, положения ст. ст. 166-181 ГК РФ; § 116 и послед. ГК ФРГ. Аналогичные нормы содержатся и в ГК Республики Беларусь.